

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств **Дніпропетровської**
області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Дніпропетровської області в IV кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Дніпропетровської області** у IV кварталі 2022 року свідчать, що на тлі активних бойових дій та терористичних атак респонденти **значно пом'якшили свої очікування щодо скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні**. Водночас респонденти **негативно оцінюють перспективи розвитку власних підприємств** у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні значно нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 24.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 51.3%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 32.3% (графік 1). Респонденти підприємств переробної промисловості та інших видів економічної діяльності очікують обсягів виробництва без змін (баланси відповідей – по 0.0%), найпесимістичніше налаштовані респонденти підприємств сільського господарства (баланс відповідей – «мінус» 57.1%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання споживчих цін перевищить 20.0%, становить 58.3% (у попередньому кварталі – 66.2%), у цілому по Україні – 62.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 89.2% респондентів (у попередньому кварталі – 90.8%), у цілому по Україні – 88.5%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 20.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 27.6%), у цілому по Україні – «мінус» 11.5% (таблиця). Найпесимістичніші очікування в респондентів торгівлі (баланс відповідей – «мінус» 62.5%);
- **уповільнення зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 11.0% (у попередньому опитуванні – «мінус» 24.3%) (таблиця). Водночас респонденти очікують помірне збільшення обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 2.9% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 16.7%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 7.3% та «мінус» 6.3% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 42.0% та «мінус» 31.5% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 40.8% та «мінус» 41.7% відповідно) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 26.9% та «мінус» 16.6% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах **нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 26.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 41.9%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 20.1%. Найбільше скорочення чисельності працівників очікували респонденти підприємств добувної промисловості (баланс відповідей – «мінус» 43.8%);
- **зростання цін як на товари/послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва:** баланси відповідей – 87.8% та 58.7% відповідно (у III кварталі 2022 року – 96.1% та 65.8% відповідно) (графік 6). Найвищі очікування щодо зростання цін на товари/послуги власного виробництва в респондентів переробної промисловості (баланс відповідей – 86.4%). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та енергоносії, курс гривні до іноземних валют та проблеми з логістикою (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції вищими темпами, ніж на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 67.1% та 26.8% (у III кварталі 2022 року – 73.0% та 14.7%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 5).

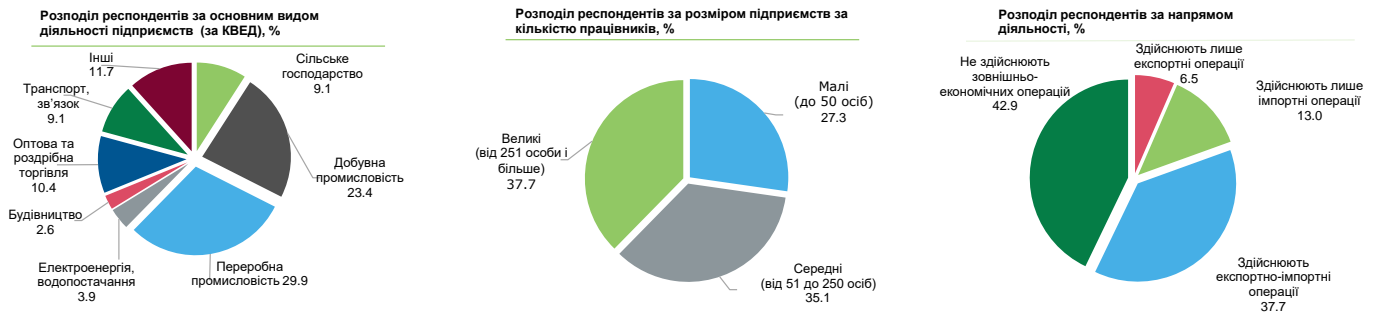
Очікування щодо зростання потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом послабилися (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави є основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів (графік 10).

97.3% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 94.2%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

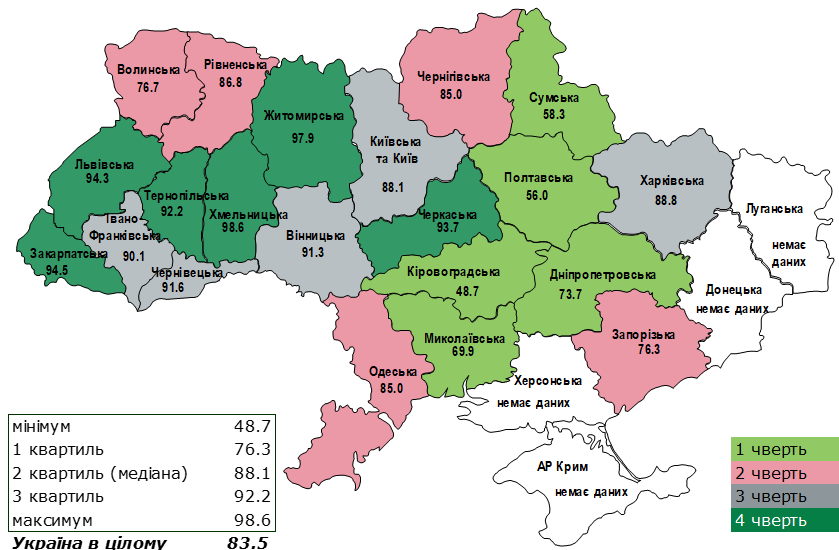
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств** оцінюється як **поганий:** баланс відповідей – «мінус» 36.4% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 39.7%), у цілому по Україні – «мінус» 19.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 8.9%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 43.2% (у попередньому кварталі – 34.7%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 01–30 листопада 2022 року;
- опитано всього 77 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

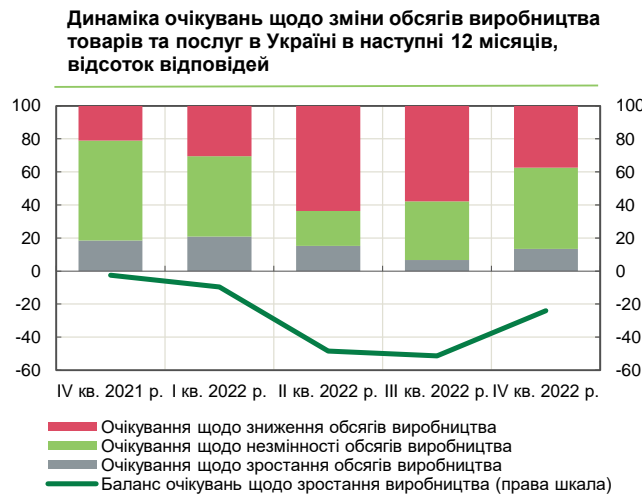
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ДІО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	5.2	2.8	-32.4	-27.6	-20.8
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	13.0	14.1	-42.6	-24.3	-11.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	7.0	4.5	-53.8	-40.8	-42.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	20.8	24.3	-55.4	-41.7	-31.5
кількості працівників	-6.4	-8.3	-44.8	-41.9	-26.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

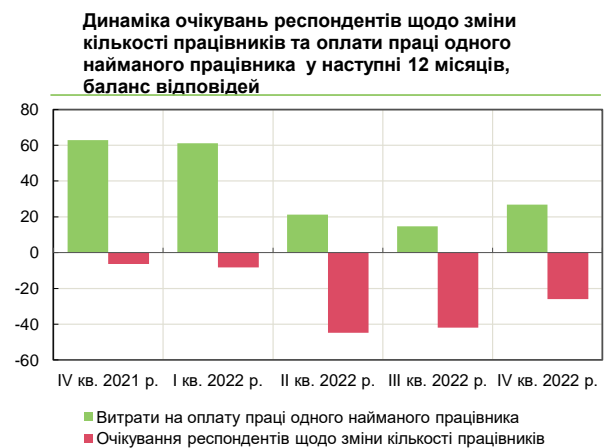
Графік 2

Графік 3

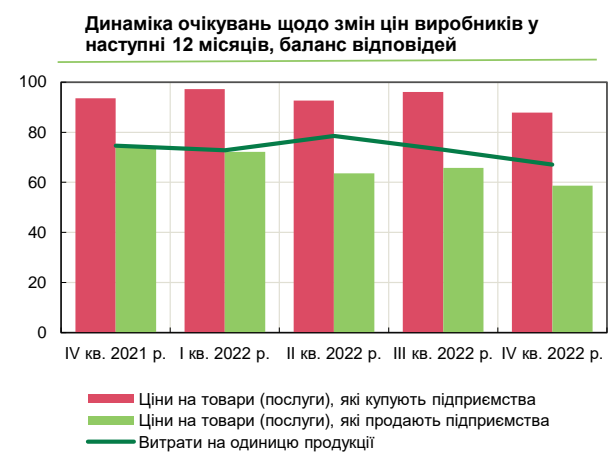
Графік 4

Графік 5

Графік 6

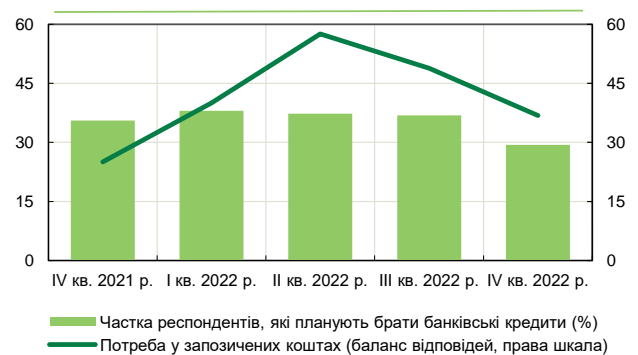
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

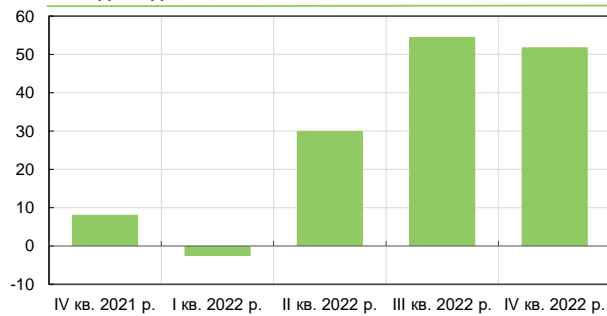
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

